

Załącznik
do Uchwały Nr 297/XLVI/05
Rady Miejskiej Łomży
Z dnia 30 marca 2005 r.

URZĄD MIEJSKI
W ŁOMŻY

MIEJSKI PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

NA LATA 2005-2007

Łomża, 2005 rok

***„... To, co robimy w imię niepełnosprawności dzisiaj – będzie miało
znaczenie dla wszystkich w świecie jutra“***

Deklaracja Madrycka,
Europejski Kongres na Rzecz Osób Niepełnosprawnych
Madryt, 20-24 marca 2002 rok

Niepełnosprawność to ważny problem społeczny, dlatego zadaniem współczesnego społeczeństwa jest stworzenie najkorzystniejszych warunków życia, nauki, pracy, rehabilitacji osobom niepełnosprawnym uwzględniając zasady: personalizacji, normalizacji i odpowiedzialności.

Działania rządu i ustawodawstwa polskiego opierają się o:

- Rządowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i ich Integracji ze Społeczeństwem z 5 października 1993 roku,
- Kartę Praw Osób Niepełnosprawnych – Uchwała Sejmu RP z dnia 1 sierpnia 1997 roku,
- ustawę o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 roku z późniejszymi zmianami,
- Konstytucję RP zawierającą odpowiednie zapisy mające zapobiec praktykom dyskryminacyjnym wobec osób niepełnosprawnych,
- w Kodeksie Pracy wprowadzono zapis zabraniający dyskryminacji osób niepełnosprawnych w stosunku pracy.

WSTĘP – informacja o PROGRAMIE

Celem strategicznym programu jest tworzenie i poprawa w mieście Łomża warunków do integracji społecznej i ekonomicznej osób niepełnosprawnych oraz przeciwdziałanie ich wykluczeniu. Osiągnięcie założonego celu będzie polegało z jednej strony na tworzeniu warunków zewnętrznych sprzyjających wyrównywaniu szans i społecznej integracji osób niepełnosprawnych, z drugiej zaś działania będą ukierunkowane bezpośrednio na same osoby niepełnosprawne, prowadzące do wzmocnienia ich samodzielności i zdolności do samoorganizacji. Wpłynie to zasadniczo na poprawę mobilności i aktywność społeczną osób niepełnosprawnych.

Zasada równych praw oznacza bowiem, że potrzeby każdej jednostki są jednakowo ważne, że potrzeby te muszą stanowić podstawę planowania życia w społeczeństwie oraz, że wszystkie zasoby muszą być wykorzystane w taki sposób, aby zapewnić każdej jednostce równe szanse udziału. Osoby niepełnosprawne są członkami społeczeństwa i mają prawo do pozostania we własnym środowisku lokalnym. Powinny więc one otrzymać potrzebne im wsparcie w ramach normalnych struktur edukacyjnych, opieki zdrowotnej, zatrudnienia i usług społecznych, które nie może traktować jako przywilej, lecz jako przysługujące każdemu człowiekowi prawo. Bardzo ważną częścią procesu wyrównywania szans powinno stać się niesienie pomocy osobom niepełnosprawnym tak , aby mogły wziąć na siebie pełną odpowiedzialność jako członkowie społeczeństwa.

Skuteczna pomoc społeczna i rehabilitacja społeczno-zawodowa osób niepełnosprawnych może być skutecznie prowadzona przez samorząd terytorialny tylko w przypadku zabezpieczenia odpowiednich funduszy celowych. Dlatego też bardzo ważne dla rehabilitacji osób niepełnosprawnych zamieszkujących w mieście są środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Realizacja aktywnej polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych wymaga stałych badań demograficznych informujących o liczbie tych osób i strukturze ich środowisk, ich usytuowania na rynku pracy, funkcjonowaniu w domu rodzinnym oraz w środowisku, w którym zachodzą procesy ich integracji ze społeczeństwem.

Miejski Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych został opracowany we współpracy z:

- ✓ Powiatowym Urzędem Pracy

- ✓ Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Łomży
- ✓ Powiatowym Zespołem do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności przy Urzędzie Miasta Łomża
- ✓ Zakładami pracy chronionej
- ✓ Placówkami edukacyjnymi i zakładami opieki zdrowotnej z terenu m. Łomża
- ✓ Organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych

Przed przystąpieniem do jego opracowania dokonano diagnozy społeczności lokalnej w mieście z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych w następujących obszarach:

- liczba osób niepełnosprawnych w mieście i ich potrzeb
- wpływ środowiska fizycznego, informacji publicznej, środków komunikacji na pomoc społeczną, edukacyjną i leczniczą wobec osób niepełnosprawnych oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej
- rehabilitacja zawodowa
- organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych

W PROGRAMIE ustalono cele i zadania wynikające bezpośrednio z oceny sytuacji osób niepełnosprawnych zamieszkałych w mieście.

I. DIAGNOZA

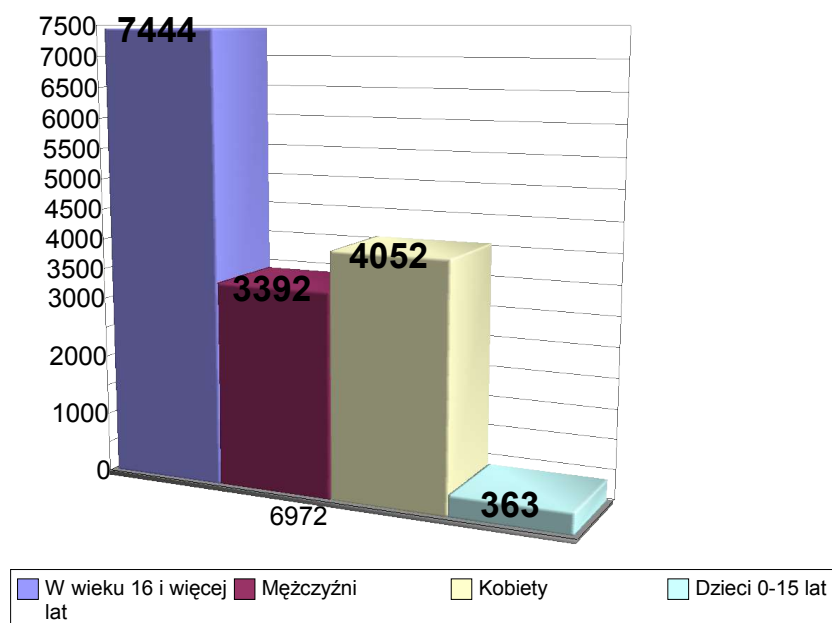
Utrzymanie równego statusu obywatelskiego osób niepełnosprawnych można osiągnąć poprzez nadanie osobom z niepełnosprawnością równych i równie efektywnych praw w dostępie i uczestniczeniu we wszystkich dziedzinach życia.

Wg danych z Narodowego Spisu Powszechnego z roku 2002 liczba osób niepełnosprawnych w Województwie Podlaskim wynosiła 155 971 osób, czyli 12,9% ogółu ludności województwa. Wg danych Głównego Urzędu Statystycznego

w Białymstoku w Łomży jest **7 807 osób niepełnosprawnych** z czego 6 972 to *osoby niepełnosprawne prawnie* tj. takie, które posiadają aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony. Stanowi to 12,29% mieszkańców miasta. W liczbie tej mieszczą się:

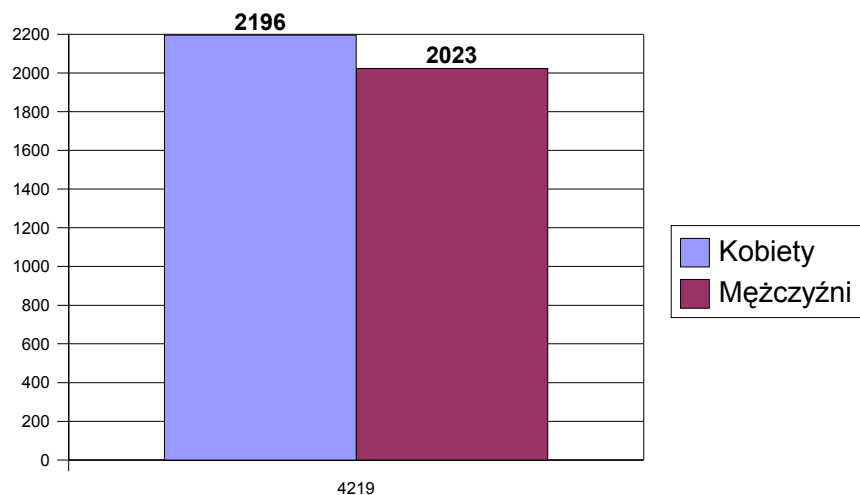
w wieku 16 i więcej lat – 7 444
mężczyźni – 3 392
kobiety – 4 052
dzieci 0-15 lat – 363

Osoby niepełnosprawne

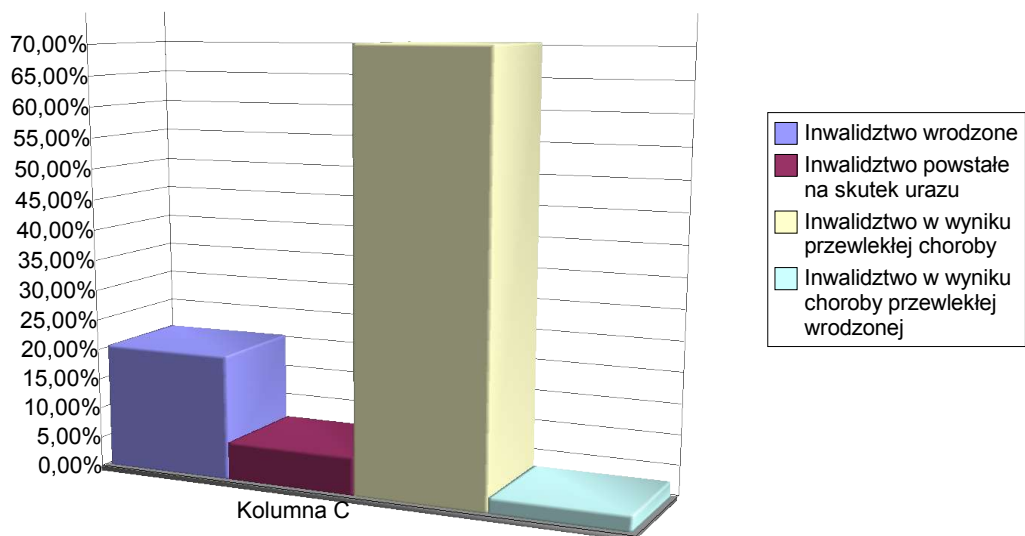

Działający w Miejskim Ośrodku pomocy Społecznej Punkt Informacyjno – Konsultacyjny dla Osób Niepełnosprawnych ma w swojej bazie zdiagnozowanych 4 219 osób niepełnosprawnych w tym 2 196 kobiet i 2 023 mężczyzn.

Orzeczenia o charakterze trwałym posiada 79,3% badanych a orzeczenia czasowe ma 20,7% w tym:

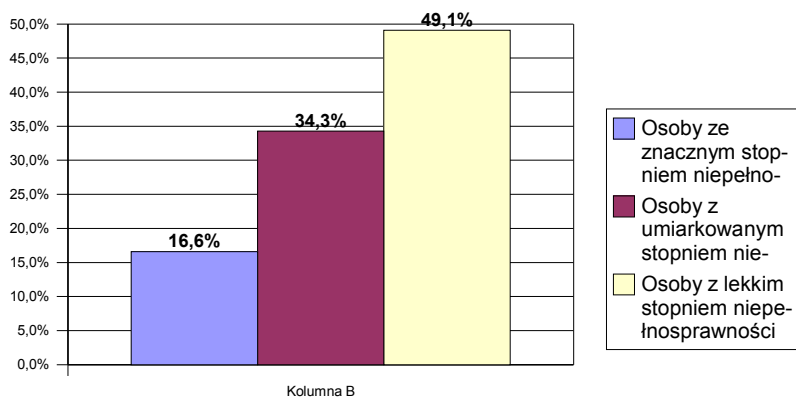
- ✓ 20,6% - inwalidztwo wrodzone;
- ✓ 6,3% - inwalidztwo powstałe na skutek urazu,
- ✓ 70,5% - inwalidztwo w wyniku przewlekłej choroby,
- ✓ 2,6% - inwalidztwo w wyniku choroby przewlekłej wrodzonej

Stosunek procentowy orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w latach 2001-2004 przedstawia się następująco:

- *wg stopnia niepełnosprawności* :
 - 16,6 % to osoby ze **znacznym** stopniem niepełnosprawności
 - 34,3 % to osoby z **umiarkowanym** stopniem niepełnosprawności
 - 49,1 % to osoby z **lekkim** stopniem niepełnosprawności

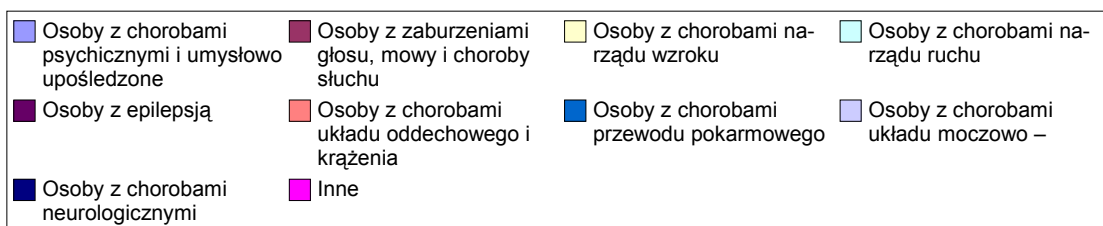
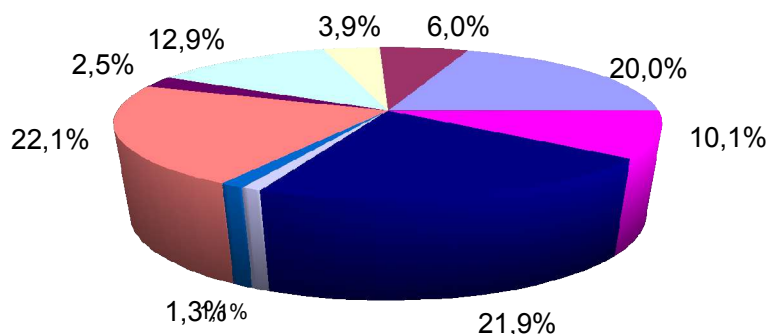
Stosunek procentowy orzeczeń według stopnia niepełnosprawności

• wg przyczyn niepełnosprawności:

- 20,0 %** to osoby z chorobami psychicznymi i umysłowo upośledzone
- 6,0 %** to osoby z zaburzeniami głosu, mowy i choroby słuchu
- 3,9 %** to osoby z chorobami narządu wzroku
- 12,9 %** to osoby z chorobami narządu ruchu
- 2,5 %** to osoby z epilepsją
- 22,1 %** to osoby z chorobami układu oddechowego i krążenia
- 1,3 %** to osoby z chorobami przewodu pokarmowego
- 1,1 %** to osoby z chorobami układu moczowo-płciowego
- 21,9 %** to osoby z chorobami neurologicznymi

Osoby niepełnosprawne według przyczyn niepełnosprawności

10,1 % i inne

Diagnoza środowiska osób niepełnosprawnych w mieście pozwala nam stwierdzić, że znaczna część osób niepełnosprawnych nie jest przystosowana do samodzielnego życia, nauki i pracy zawodowej. Osoby niepełnosprawne oczekują od władz miasta, społeczeństwa i najbliższych skutecznego sposobu udzielania im pomocy, która zaspokoi ich podstawowe potrzeby życiowe i umożliwi znalezienie właściwego miejsca w społeczeństwie.

Zmierzanie do maksymalnej normalizacji życia osób niepełnosprawnych – to aktualne tendencje dotyczące również naszego miasta, a zdiagnozowanie środowiska ludzi sprawnych inaczej winno być podstawową bazą wyjściową do osiągnięcia zamierzonych celów.

W Łomży istnieje wiele barier, które utrudniają bądź uniemożliwiają osobom niepełnosprawnym samodzielne aktywne życie w społeczeństwie. Dotyczy to zarówno budynków użyteczności publicznej, budynków mieszkalnych, placówek oświatowych, jak też stanu technicznego ciągów komunikacyjnych dla pieszych, komunikacji miejskiej.

Osoby niepełnosprawne napotykają w środowisku fizycznym bariery architektoniczne, urbanistyczne, transportowe i techniczne np. brak dostępności do budynków użyteczności publicznej, niemożliwość swobodnego i samodzielnego poruszania się w terenie zabudowanym i niezabudowanym, brak dostępu do publicznych środków komunikacji, parkingów. Istniejące środowisko nie uwzględnia w większości potrzeb i możliwości osób niepełnosprawnych o różnego rodzaju schorzeniach.

Istnieje potrzeba prawidłowych rozwiązań, zapewniających niezbędne warunki do korzystania z obiektów użyteczności publicznej, oświaty, kultury itp. Problemy techniczne można rozwiązać poprzez budowę pochylni, likwidację progów, poszerzenie otworów drzwiowych, montaż wind, oznakowanie ciągów komunikacyjnych.

W ostatnich latach władze miasta zadbały o potrzeby mieszkańców, a w szczególności osób niepełnosprawnych w tym zakresie. W ramach prac związanych z likwidacją barier urbanistycznych wykonano przebudowę części nawierzchni ciągów pieszych, wykonano pochylnie ułatwiające pokonywanie różnic poziomów terenu, przebudowano zatoczki autobusowe tak, aby w maksymalnym stopniu ułatwić wsiadanie pasażerów do autobusów. Z rozeznania stanu technicznego infrastruktury komunikacyjnej miasta wynika, że stan techniczny dróg w mieście – ze szczególnym uwzględnieniem ciągów pieszych nie jest jeszcze zadowalający.

Za zaspokajanie potrzeb mieszkańców miasta w zakresie publicznego transportu zbiorowego odpowiada:

- > **Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji zakład budżetowy w Łomży** odpowiada za zaspokajanie potrzeb mieszkańców miasta w zakresie

publicznego transportu zbiorowego. Aktualnie MPK posiada do obsługi 50 autobusów, w tym **9 autobusów niskopodłogowych** dostosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych.

Autobusy obsługują 17 linii autobusowych, w tym 10 linii wybiegających poza granice miasta, obejmujących teren gmin Łomża, Piątnica, Nowogród, Wizna. Łączna długość linii wynosi 239 km, natomiast długość tras po których poruszają się autobusy komunikacji miejskiej wynosi 82,9 km. Rocznie autobusy MPK przewożą ok. 7 milionów osób. Trasy przejazdu autobusów niskopodłogowych obejmują największe skupiska mieszkalne (osiedle Południe, Jantar, Górka Zawadzka) oraz szkoły, placówki wychowawcze, instytucje państwowe, pogotowie, szpital i szereg zakładów pracy.

Pomoc społeczna to polityka państwa, mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

- **Dom Pomocy Społecznej** jest żeńskim domem stacjonarnym, zapewniającym całodobową opiekę osobom umysłowo upośledzonym. Jego podstawowym zadaniem jest zapewnienie kompleksowego wsparcia dla 101 mieszkanek, w tym:
- dzieci w wieku do 15 roku życia - 5 osób
 - młodzież w wieku od 16 do 30 lat - 39 osób
 - mieszkanki powyżej 30 roku życia - 57 osób

W działającym przy DPS **Dziennym Domu Pomocy** przebywa 6 osób w przedziale wiekowym od 13 do 21 lat. Są to dzieci z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim, porażeniem dziecięcym i autyzmem.

Zintegrowany system oddziaływań wychowawczych w DPS zakłada bliski i szeroki kontakt ze społeczeństwem. W Domu Pomocy Społecznej działa zespół muzyczny „Nutki” skupiający 6 mieszkanek. Zespół bierze udział w imprezach kulturalnych tj. festiwale, przeglądy organizowane przez inne placówki tego typu.

Z myślą o osobach chorych psychicznie na terenie *Szpitala Wojewódzkiego* utworzono:

- *Poradnię Zdrowia Psychicznego*
- Zespół Leczenia Środowiskowego obejmujący swą opieką 30 osób wraz z ich rodzinami
- **Oddział Psychiatryczny Dziennego Pobytu**, na którym miesięcznie może przebywać od 30-40 osób, maksymalny czas pobytu – do 3 miesięcy.

- Przy *Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej* działa **Środowiskowy Dom Samopomocy**. Dzięki tej placówce ludzie chorzy psychicznie bez szans na normalną egzystencję znaleźli swój azyl. Stworzenie takiej bazy lokalowej pozwoliło na przebywanie w ŚDS 20 – 25 osób jednorazowo. Praca zorganizowana jest w systemie rotacyjnym w godzinach 8.00-18.00 przez pięć dni w tygodniu.
- **Polski Komitet Pomocy Społecznej** prowadzi szeroki przekrój świadczeń na rzecz i w środowisku osób niepełnosprawnych. Przy PKPS znajduje się stacjonarny *DPS im. Wiktorii Kowalewskiej* skupiający 30 osób. Codziennie 15 osób z terenu miasta chorych na SM w tym 4 wózkach jest dowożonych na rehabilitację do PKPS. PKPS świadczy także usługi transportowe na indywidualną prośbę zainteresowanych osób niepełnosprawnych „od drzwi do drzwi”.
- **Warsztaty Terapii Zajęciowej** są placówką, w której 7 godzin dziennie przebywa 30 uczestników ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, objętych rehabilitacją zawodową i społeczną.

Oświata jest jedną z najbardziej złożonych dziedzin życia społecznego. Pozostając w licznych relacjach z polityką gospodarczą i społeczną państwa jest uzależniona w swoim rozwoju od ogólnego postępu i obiektywnie istniejących możliwości. Z drugiej strony wpływa na poziom świadomości społecznej, stymuluje rozwój i postęp w innych dziedzinach.

W ostatnich latach zadbano w szczególności o placówki edukacyjne, na poziomie wieku przedszkolnego i wczesnoszkolnego, do których uczęszczają dzieci niepełnosprawne. Dostosowano do ich potrzeb:

- **1 przedszkole z oddziałami integracyjnymi**, do którego uczęszcza 13 dzieci niepełnosprawnych,
- **2 szkoły podstawowe z oddziałami integracyjnymi**, do których uczęszcza 81 dzieci niepełnosprawnych,
- **1 gimnazjum z oddziałami integracyjnymi**, do którego uczęszcza 26 dzieci niepełnosprawnych,
- **zespół szkół specjalnych** obejmuje edukacją i opieką **142 uczniów**.

Zaopatrzone te placówki w sprzęt zmniejszający skutki niepełnosprawności dzieci i młodzieży. Wyposażono pracownie logopedyczne, komputerowe, sale rehabilitacyjne. Dostosowano sale lekcyjne do potrzeb niepełnosprawnych uczniów w klasach integracyjnych. Przeprowadzono szkolenia nauczycieli, opiekunów,

rodziców i wolontariuszy w zakresie specjalistycznej opieki nad dziećmi i młodzieżą niepełnosprawną. Zlikwidowano bariery architektoniczne i urbanistyczne przy wejściach do budynków dwóch szkół poprzez montaż dźwigu przyściennego i wykonanie pochylni.

Jednak nie wszystkie potrzeby w zakresie likwidacji barier w placówkach oświatowych zajmujących się integracją zostały zrealizowane. Jest to zadanie samorządu na kolejne lata.

Wszystkie osoby niepełnosprawne mają swoje prawa a obowiązkiem samorządu jest ich przestrzeganie. Systematycznie podejmowane przez Miasto działania zmierzają do usuwania barier architektonicznych, technicznych i transportowych, tak aby każda osoba niepełnosprawna mogła bezpiecznie poruszać się w środowisku, w którym przebywa.

Sytuacja osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy nie jest zadowalająca. Zmieniające się przepisy dotyczące w szczególności zatrudnianie osób niepełnosprawnych pogarszają istniejący stan rzeczy.

Rehabilitacja zawodowa jest systemem różnych działań, na który składa się poradnictwo zawodowe, szkolenie zawodowe, przygotowanie miejsc pracy, ich dobór do psychofizycznych możliwości osoby niepełnosprawnej i aktywne pośrednictwo pracy.

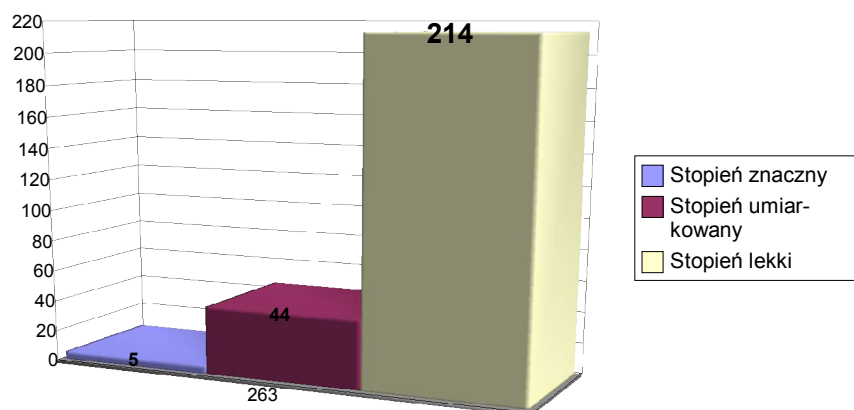
Niejednokrotnie podjęcie pracy przez osobę niepełnosprawną traktowane jest jako sukces całego procesu rehabilitacji, stanowi bowiem w decydującym stopniu o powrocie tych osób do czynnego życia w społeczeństwie.

W 2004 roku liczba zarejestrowanych osób niepełnosprawnych wyniosła **263** osoby niepełnosprawne bezrobotne i poszukujące pracy nie pozostające w zatrudnieniu.

Struktura wg stopnia niepełnosprawności osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy przedstawia się następująco:

- stopień znaczny - 5 osób
- stopień umiarkowany - 44 osoby
- stopień lekki - 214 osób

Struktura wg. stopnia niepełnosprawności osób zarejestrowanych w PUP

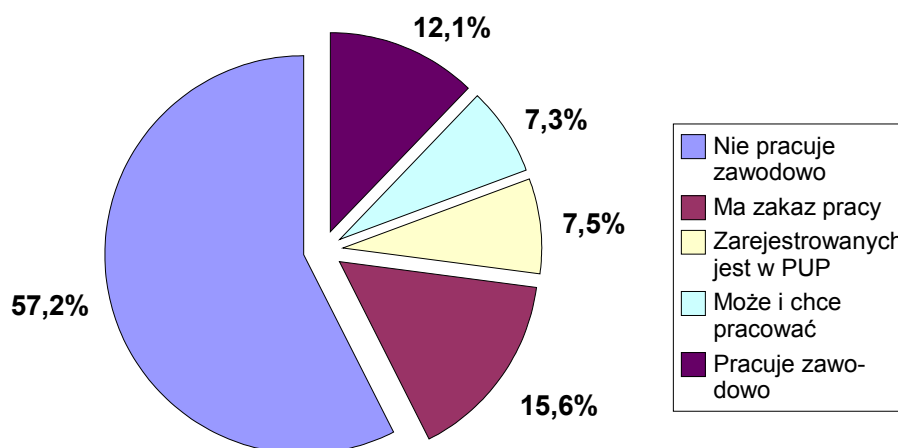

Rehabilitacja zawodowa jest systemem różnych działań, na który składa się poradnictwo zawodowe, szkolenie zawodowe, przygotowanie miejsc pracy, ich dobór do psychofizycznych możliwości osoby niepełnosprawnej i aktywne pośrednictwo pracy.

Niejednokrotnie podjęcie pracy przez osobę niepełnosprawną traktowane jest jako sukces całego procesu rehabilitacji, stanowi bowiem w decydującym stopniu o powrocie tych osób do czynnego życia w społeczeństwie.

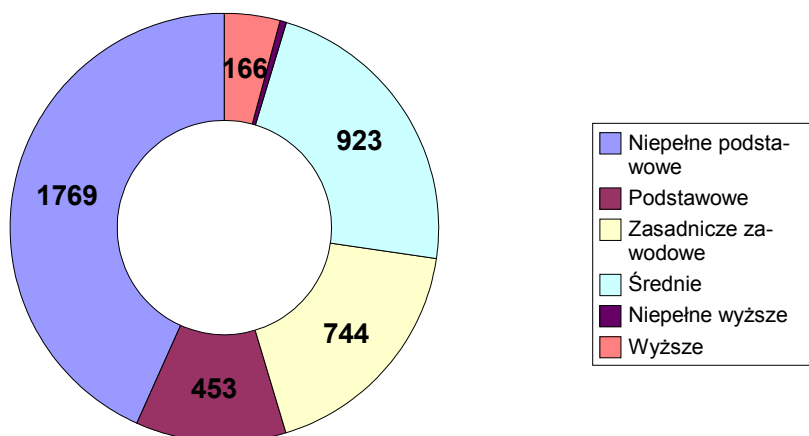
Spośród badanych - osoby niepełnosprawne w wieku produkcyjnym:

- nie pracuje zawodowo – 57,2%
- ma zakaz pracy – 15,6%
- zarejestrowanych jest w PUP – 7,5%
- może i chce pracować – 7,3%
- pracuje zawodowo – 12,1%, w tym w zakładach pracy chronionej – 107

Struktura wykształcenia przedstawia się następująco:

- niepełne podstawowe – 1769 os,
- podstawowe – 453 os,
- zasadnicze zawodowe – 744 os,
- średnie – 923 os,
- niepełne wyższe – 19 os,

- wyższe – 166 os

Chęć uczenia się, zdobywania nowych kwalifikacji przez niepełnosprawnych jest niewielka. Pragnienie dalszego uczenia się częściej wyrażali ludzie młodzi, osoby z zasadniczym wykształceniem zawodowym.

Chcąc zbadać preferencje osób niepełnosprawnych bezrobotnych i chcących pracować, a także pracodawców poszukujących pracowników o odpowiednich kwalifikacjach należałoby przeprowadzić dodatkowe ankiety. Badani potwierdzili, że wśród pracodawców nie ma zainteresowania przystosowania tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.

Struktura osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu wg poziomu wykształcenia

wykształcenie	wyższe	policealne i średnie zawodowe	średnie ogólnokształcące	zasadnicze zawodowe	gimnazjalne	podstawowe i podstawowe nieukończone
ogółem	7	61	20	69	1	105

kobiety	3	28	14	28	1	50
mężczyźni	4	33	6	41	0	55

Struktura osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu wg wieku

Wiek	18-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60 i powyżej
Ogółem	22	24	19	29	34	40	61	27	7
Kobiety	7	10	11	16	23	17	29	11	0
Mężczyźni	15	14	8	13	11	23	32	16	7

Samorząd miasta Łomży współpracuje z 25 zakładami pracy zatrudniającymi osoby niepełnosprawne. Wynika z tego, że przy wsparciu odpowiednimi środkami finansowymi istnieje realna możliwość reaktywowania zawodowego osób niepełnosprawnych o szerokiej gamie przygotowania i umiejętności zawodowych.

Osoby niepełnosprawne, które nie mogą podjąć zatrudnienia na otwartym rynku pracy są kierowane do zakładów pracy chronionej. Na terenie miasta znajduje się 9 zakładów pracy chronionej.

Sytuację na chronionym rynku pracy ilustruje tabela poniżej:

Lp	Zakład pracy chronionej	Osoby niepełnosprawne
1.	Z. S. BONA S.J.	39
2.	EBS Sp. z o.o.	26
3.	PGF Sp. z o.o.	82
4.	JDA Jankowski	21
5.	Firma MTP Purzeczek	60
6.	Okruszek S.J.	69
7.	Firma TMT Sp. z o.o.	61

8.	PKPS	12
9.	TV VECTRA	2
OGÓŁEM		372

Konieczne jest podejmowanie działań zmierzających do tworzenia i utrzymania chronionych miejsc pracy w zakładach pracy i zakładach pracy chronionej.

Podstawowym argumentem przemawiającym za koniecznością tworzenia takich stanowisk jest czynnik ekonomiczny. Poprzez prowadzenie aktywnej polityki zatrudnienia niepełnosprawnych w oparciu o środki PFRON samorząd może wzmocnić pozycję osób niepełnosprawnych tak, aby zaczęły one egzekwować swoje prawa, zwłaszcza w dziedzinie zatrudnienia. W obecnej sytuacji, gdy popyt na pracę na lokalnym rynku przewyższa podaż, szansa na znalezienie zatrudnienia przez osobę niepełnosprawną jest minimalna.

Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w społeczeństwie poprzez rehabilitację zawodową to również finansowanie kosztów podjęcia działalności gospodarczej przez osoby niepełnosprawne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoby bezrobotne i poszukujące pracy.

Wsparcie środkami PFRON lokalnego rynku pracy pozwoli nie tylko na aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych, ale korzystnie wpłynie na rozwój funkcjonujących podmiotów gospodarczych, których kondycja ekonomiczna nie pozwala na samodzielne tworzenie stanowisk pracy w ogóle, nie mówiąc o miejscach pracy dla osób niepełnosprawnych. Przy tak wysokim poziomie stopy bezrobocia środki z PFRON stanowią siłę napędową lokalnego biznesu.

W Łomży działa jeden warsztat terapii zajęciowej funkcjonujący przy ZS „BONA” Spółka Jawna WTZ umożliwiającą rehabilitację społeczną i zawodową osób, które zostały przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności uznane za niepełnosprawne ze wskazaniem wtz.

Tą formą rehabilitacji objęto 30 osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, ze schorzeniami:

- upośledzenie umysłowe – 14 osób
- choroby psychiczne – 5 osób
- uszkodzenie narządu ruchu – 5 osób

- uszkodzenie słuchu – 1 osoba
- uszkodzenie wzroku – 1 osoba
- niepełnosprawność sprzężona: porażenie mózgowe i uszkodzenie narządu ruchu – 2 osoby, porażenie mózgowe i uszkodzenie narządu mowy – 2 osoby.

Warsztaty otrzymały z PFRON środki na zakup nowego większego samochodu. W lutym 2005 r. zostanie zakupiony 19-osobowy samochód przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych.

Warsztaty Terapii Zajęciowej są formą usprawniającą osoby niepełnosprawne pod względem społecznym i zawodowym. Zajęcia odbywają się w 6 pracowniach:

- dwie pracownie życia codziennego,
- pracownia plastyczno – ceramiczna
- pracownia rękodzieła artystycznego
- pracownia komputerowa
- pracownia politechniczna.

Prężna społeczność pozarządowa jest probierzem silnej demokracji zwłaszcza na szczeblu lokalnym. Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty jest zasadniczym zadaniem własnym miasta.

Wspólną cechą samorządu i organizacji pozarządowych jest ich lokalny charakter. Z tej właściwości wynika zasadnicza korzyść jaką jest współpraca, której głównym celem jest polepszenie warunków życia lokalnej społeczności zgodnie z rzeczywistymi potrzebami. Charakterystyczną cechą organizacji pozarządowych jest ogromne zróżnicowanie jeśli chodzi o ich wielkość, zasięg działania, pola zainteresowań i aktywności.

W ciągu ostatnich lat daje się zauważyć wzrost liczby organizacji pozarządowych działających na rzecz mieszkańców Łomży. Organizacje obejmują swoim działaniem około 843 osoby niepełnosprawne.

Uznając, że

- *celem funkcjonowania miasta jest zaspokajanie potrzeb jego mieszkańców,*
- *społeczeństwo demokratyczne nie może dobrze i skutecznie funkcjonować bez aktywnej działalności obywateli zaspakajających swoje potrzeby zgodnie ze*

swoją wolą, działalność organizacji pozarządowych pozwala na efektywniejsze zaspakajanie potrzeb konkretnych grup mieszkańców,

- obywatelska działalność osób zrzeszonych w organizacjach pozarządowych umacnia w nich odpowiedzialność za swoje otoczenie i wspólnotę lokalną

Rada Miasta Łomży uchwaliła Łomżyńską Kartę Współpracy Miasta i Organizacji Pozarządowych, która corocznie określa kierunki i formy współpracy.

Jest to dokument określający zakres współpracy, podmioty realizujące program, formy pomocy udzielanej przez władze miasta organizacjom pozarządowym a także warunki formalne jakie winna spełniać organizacja ubiegająca się o przyznanie środków z budżetu miasta.

1. *Miejscem realizacji programu jest miasto Łomża.*

2. *Adresaci programu :*

- osoby niepełnosprawne,
- rodziny osób niepełnosprawnych;

3. *Koordinatorem działań realizujących program jest:*

Urząd Miejski w Łomży poprzez Wydział Polityki Społecznej – Biuro Zatrudnienia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

4. *Realizatorzy Programu:*

Jednostka samorządu ,
Placówki edukacyjne i ochrony zdrowia,
Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych,

5. *Partnerzy Programu:*

Administracja samorządowa
Administracja rządowa
Samorząd województwa
Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
Powiatowy Urząd Pracy
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Organizacje Pracodawców i pracodawcy
Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności

Organizacje pozarządowe
Media (lokalna prasa, radio i telewizja)

6. *Źródła finansowania programu:*

Środki PFRON przekazywane na realizację zadań ustawowych
Środki PFRON na przeznaczone na finansowanie programów celowych
Środki własne miasta
Środki własne organizacji pozarządowych
Środki Narodowego Funduszu Zdrowia
Środki własne osób niepełnosprawnych
Środki z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz innych unijnych funduszy celowych

II. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Cel nadrzędny Programu działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

Stworzenie osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, poprzez realizowanie prawa do godnego życia przejawiającego się wypełnianiem ról społecznych i zawodowych w stopniu adekwatnym do indywidualnych możliwości.

Cel strategiczny:

Identyfikacja i eliminacja wszelkich barier, stanowiących przeszkody osobom niepełnosprawnym w równym dostępie do praw i w ich pełnym uczestnictwie we wszystkich dziedzinach życia.

Cele operacyjne:

- I. Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez zwiększenie dostępu do usług medycznych, rehabilitacyjnych i pomocowych.
- II. Wyrównywanie szans dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w zakresie dostępu do edukacji.

- III. Działania na rzecz aktywizacji zawodowej i ekonomicznego usamodzielnienia.
- IV. Wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
- V. Zwiększenie poziomu świadomości społecznej na problemy osób niepełnosprawnych.

CEL NR 1

Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez zwiększenie dostępu do usług medycznych, rehabilitacyjnych i pomocowych

Przyjmuje się, że wszelkie działania w zakresie rehabilitacji i usług medyczno-rehabilitacyjnych muszą być zgodne z podstawowymi zasadami rehabilitacji dotyczącymi: powszechności, kompleksowości, ciągłości.

ZADANIA

Pomoc indywidualnym osobom niepełnosprawnym, w tym dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w dostępie do usług medycznych i rehabilitacji odbywać się będzie poprzez:

- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny,
- dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- likwidacja barier transportowych poprzez zakup pojazdów dostosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych,
- likwidacja barier w komunikowaniu się,
- zmniejszanie skutków niepełnosprawności poprzez likwidowanie barier architektonicznych w mieszkaniach osób niepełnosprawnych,
- wyposażenie osób niepełnosprawnych w urządzenia i sprzęt w celu pokonywania barier technicznych,
- rozbudowa warsztatów terapii zajęciowej,
- wspieranie działalności punktu informacyjno – konsultacyjnego dla osób niepełnosprawnych,

- pozyskiwanie przez samorząd środków finansowych na realizację zadań służących wspieraniu osób niepełnosprawnych.

Przewidywane efekty

1. Zwiększenie dostępności do usług medycznych, rehabilitacyjnych i pomocowych osób niepełnosprawnych.
2. Zwiększenie aktywności osób niepełnosprawnych.
3. Kształtowanie pozytywnych postaw społecznych, poprawa sprawności, wyrabianie zaradności, pobudzanie i rozwijanie zainteresowań osób niepełnosprawnych.
4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz zapobieganie izolacji społecznej.
5. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym swobodnego poruszania się po mieście.

CEL NR 2

Wyrównywanie szans dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w zakresie dostępu do edukacji

Dać równe szanse edukacyjne i społeczne każdemu dziecku to główny cel programu. Osobom niepełnosprawnym należy zabezpieczyć możliwość kształcenia w każdym wieku swojego życia. Powinno się zabezpieczyć dostępność dzieciom do przedszkoli integracyjnych w miejscu zamieszkania, ogólnodostępnych szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Tylko w nielicznych, uzasadnionych wypadkach osoby niepełnosprawne powinny być kierowane do szkół specjalnych lub korzystać z indywidualnego toku nauczania. Zabezpieczenie kontaktów dzieci niepełnosprawnych ze sprawnymi jest szczególnie ważne i korzystne dla integracji.

ZADANIA

Dać szansę edukacyjną każdemu dziecku poprzez:

- *zdiagnozowanie ilości placówek oświatowych pozbawionych barier architektonicznych, ilości dzieci i młodzieży niepełnosprawnej uczęszczających do placówek edukacyjnych, objętych indywidualnym programem nauczania,*

- *systematyczne likwidowanie barier architektonicznych i urbanistycznych w placówkach oświaty,*
- *inicjowanie, tworzenie integracyjnych placówek oświatowych oraz oddziałów integracyjnych,*
- *doskonalenie kadry pedagogicznej w zakresie pracy z osobami niepełnosprawnymi,*
- *rozwój infrastruktury umożliwiającej integrację społeczną i edukacyjną na wszystkich poziomach,*
- *doposażenie placówek oświatowych w sprzęt rehabilitacyjny w celu usprawnienia fizycznego dzieci i młodzieży niepełnosprawnej .*

Przewidywane efekty

1. Objęcie opieką większej liczby dzieci i młodzieży niepełnosprawnej uczęszczającej do przedszkoli i szkół integracyjnych.
2. Zwiększenie szans na ukończenie szkół ponadpodstawowych i zdobycie zawodu przez młodzież niepełnosprawną.
3. Edukacja dostępna dla wszystkich.
4. Pełna akceptacja społeczna dzieci i młodzieży niepełnosprawnej przez otoczenie.
5. Większa świadomość rodziców dzieci i młodzieży niepełnosprawnej i akceptacja stanu jaki jest oraz pomoc dziecku w jego rehabilitacji na wszystkich płaszczyznach.
6. zapewnienie ciągłości procesu rehabilitacji także w szkole.

CEL NR 3

Działania na rzecz aktywizacji zawodowej i ekonomicznego usamodzielnienia

Diagnoza potwierdza, że sytuacja osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy wskazuje na konieczność podjęcia skutecznych działań na rzecz aktywizacji zawodowej tej grupy mieszkańców i pozyskiwania środków z PFRON na tworzenie nowych miejsc pracy.

Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobom niepełnosprawnym uzyskanie i utrzymanie odpowiedniego zatrudnienia. Wymusza to potrzebę:

- wsparcia, pomocy psychologicznej i wielu informacji związanych z poszukiwaniem zatrudnienia,
- korzystania z poradnictwa zawodowego,
- uczestnictwa w zajęciach w klubach pracy oraz warsztatach poszukiwania pracy,
- podnoszenia, zmiany lub uzupełnienia kwalifikacji zawodowych poprzez uczestnictwo na kursach, szkoleniach, organizowanych przez urząd pracy,
- pozyskiwania dodatkowych środków finansowych z PFRON na tworzenie nowych stanowisk pracy.

ZADANIA

1. Tworzenie pracodawcom i osobom niepełnosprawnym sprzyjających warunków do powstawania i przystosowywania nowych i istniejących stanowisk pracy – poprzez przystępowanie do programów celowych w celu uzyskania dodatkowych środków finansowych PFRON.
2. Promowanie zatrudniania osób niepełnosprawnych, w tym podejmowania własnej działalności gospodarczej przez osoby niepełnosprawne.
3. Zwiększenie dostępności usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej wśród osób niepełnosprawnych poprzez rozszerzenie współpracy między Powiatowym Urzędem Pracy, WUP w Białymstoku Oddziałem Terenowym w Łomży - Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej oraz Powiatowym Zespołem do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności.
4. Rozszerzanie możliwości podnoszenia umiejętności zawodowych osób niepełnosprawnych, np. poprzez kursy, szkolenia, doskonalenie zawodowe, i inne.
5. Zapewnianie niepełnosprawnym pełnej informacji o zawodach oraz aktualnej sytuacji i trendach na lokalnym rynku pracy.
6. Propagowanie informacji wśród pracodawców w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych.

Przewidywane efekty

- Pozyskanie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.
- Wzrost szans na zatrudnienie i ekonomiczne usamodzielnienie się osób niepełnosprawnych.
- Reaktywowanie zawodowe osób niepełnosprawnych oraz podniesienie wiary we własne możliwości jako pełnowartościowego pracownika na rynku pracy.
- Zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.
- Stworzenie możliwości rozwoju zakładów pracy na lokalnym rynku, oraz zapewnienie innym podmiotom gospodarczym frontu robót.

CEL NR 4

Wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

W działalność na rzecz osób niepełnosprawnych zaangażowane są organizacje pozarządowe. Są one podstawowym partnerem w działaniach na rzecz diagnozowania występujących potrzeb w środowiskach osób niepełnosprawnych oraz rozwiązywania występujących problemów w tych środowiskach. Swoje działania opierają na społecznej pracy.

Dlatego tak ważne i celowe jest wspieranie działalności organizacji pozarządowych przez samorząd miasta Łomży. Przyznanie wsparcia finansowego oznacza, że dany problem nie dotyczy tylko wąskiej grupy osób ale jest problemem postrzeganym przez samorząd jako ważny, nękający naszą społeczność.

ZADANIA

- Dostosowanie zasad współpracy z organizacjami pozarządowymi do aktualnych przepisów.
- Współpraca organizacji pozarządowych z samorządem w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych.
- Wspieranie działań w zakresie dostępu osób niepełnosprawnych do uczestnictwa w kulturze, sporcie, rekreacji i wypoczynku.
- Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych – osoby zrzeszone w organizacjach.

Przewidywane efekty

1. Integracja wewnętrzna osób niepełnosprawnych zrzeszonych w organizacjach.
2. Integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym.
3. Upowszechnienie aktywnego stylu życia i promowanie postawy pokonywania niesprawności wśród osób niepełnosprawnych.
4. Doskonalenie umiejętności współdziałania w grupie.
5. Większa samodzielność i aktywność osób niepełnosprawnych.
6. Zwiększenie możliwości wszechstronnego rozwoju osób niepełnosprawnych.

CEL NR 5

Zwiększenie poziomu świadomości społecznej na problemy osób niepełnosprawnych

W tworzeniu warunków równej dostępności dla osób niepełnosprawnych ogromne znaczenie ma podniesienie poziomu świadomości społecznej w zakresie rozumienia potrzeb niepełnosprawnych. Aby zapewnić równość szans osobom niepełnosprawnym, należy propagować wiedzę w społeczeństwie na temat praw, potrzeb, możliwości i sytuacji osób niepełnosprawnych. Podnoszenie poziomu świadomości jest niezbędnym elementem przygotowania lokalnego środowiska do systemowego wsparcia osób niepełnosprawnych i stworzenia warunków równego uczestnictwa każdego mieszkańca miasta w życiu społecznym i zawodowym.

ZADANIA

1. Identyfikowanie i gromadzenie danych na temat sytuacji, potrzeb i problemów osób niepełnosprawnych oraz istniejących form pomocy.
2. Rozpowszechnianie cyklicznych informacji i niezbędnej wiedzy na temat sytuacji osób niepełnosprawnych.
3. Kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

4. Stworzenie sprawnego systemu przepływu informacji na temat zagadnień dotyczących niepełnosprawności z wykorzystaniem ogólnodostępnych środków masowego przekazu (Internet, prasa inne media).
5. Zwiększenie aktywności organizacji i instytucji pozarządowych oraz samorządowych w celu umożliwienia pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, kulturalnym, publicznym, artystycznym i sportowym.
6. Rozpowszechnianie wydawnictw informujących o prawach, uprawnieniach i możliwościach środowiska osób niepełnosprawnych.

Przewidywane efekty:

- Uaktualnianie bazy danych z zakresu sytuacji osób niepełnosprawnych w mieście.
- Zmiana postaw zarówno społecznych jak i osób odpowiedzialnych za tworzenie infrastruktury społeczno- gospodarczej.
- Kształtowanie pozytywnych postaw społecznych- zrozumienia, tolerancji i życzliwości wobec osób niepełnosprawnych.
- Pełna akceptacja społeczna i zrozumienie potrzeb osób niepełnosprawnych.

Przedstawiony Program wymaga uruchomienia nowych mechanizmów, które zapewnią osobom niepełnosprawnym samodzielność i bezpieczeństwo materialne, przyczynią się do rozwoju ich własnej egzystencji. W Programie ujęto najważniejsze problemy sygnalizowane przez różne instytucje i organizacje pozarządowe oraz same osoby niepełnosprawne. Cele i zadania ujęte w Programie wpłyną na realną poprawę sytuacji osób niepełnosprawnych w mieście.

Realizacja celów działań wynikających z „Miejskiego programu.....” jest zgodna z kierunkami działań samorządu ujętymi w **STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA ŁOMŻY do 2015 roku.**